

NEJČASTĚJŠÍ ZÁVADY ZJIŠTĚNÉ PŘI KONTROLÁCH NAKLÁDÁNÍ S PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN

Ing. Jaroslava Engelová

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

ABSTRAKT

Inspektoři Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského kontrolují mimo jiné i nakládání s přípravky na ochranu rostlin a dalšími prostředky. Dodržování pravidel při používání přípravků na ochranu rostlin je dozorovým orgánem v oblasti rostlinolékařské péče přísně sledováno, neboť případné nedodržení legislativních požadavků vede ke ztrátě kvality a zdravotní nezávadnost plodin a k ohrožení životního prostředí.

KLÍČOVÁ SLOVA

Přípravky na ochranu rostlin, aplikace, kontrola, etiketa.

Kontroly nakládání s přípravky na ochranu rostlin a dalšími prostředky zahrnují kontrolu legislativně daných požadavků při skladování a používání přípravků, zajištění nakládání s přípravky osobou odborně způsobilou a funkčně způsobilým zařízením pro aplikaci přípravků. Ke kontrolám jsou vybírány subjekty na základě rizikové analýzy Ústředního

Foto: autor článku

kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (dále jen „ÚKZÚZ“), dále na základě smlouvy o součinnosti se Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF provádí vlastní rizikovou analýzu), ale také v souvislosti s přijatými podněty od fyzických, právnických osob a orgánů státní správy a samosprávy. Kontroly se dotýkají nejen žadatelů o dotace, ale rovněž subjektů, kteří o dotace nežádají (provozovatelé skladů rostlinných produktů, mořiček osiv, golfových hřišť, správci železnic, zahradnictví, technické služby měst, atd.),

neboť všichni, kteří přípravky používají v rámci své profesní činnosti jak v oblasti zemědělství, tak v jiných odvětvích (profesionální uživatelé), jsou povinni dodržovat legislativně dané požadavky při nakládání s přípravky na ochranu rostlin.

Mezi dlouhodobě nejčastější porušení, která byla zjištěna v rámci kontrol používání přípravků na ochranu rostlin, patří:

- použití nepovoleného přípravku,
- aplikace přípravku do nepovolené plodiny,
- překročení maximální povolené dávky přípravku,
- zasažení rostlin a ploch mimo pozemek, na němž byla aplikace prováděna v důsledku úletu postřikové jichy,
- použití přípravku v ochranném pásmu vodního zdroje (resp. pásma hygienické ochrany vod), v rozporu s pokyny k ochraně vod uvedenými na etiketě a v rozhodnutí o povolení přípravku.

Při prokázání porušení těchto povinností zahajuje ÚKZÚZ s kontrolovanou osobou správní řízení o uložení pokuty podle zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), přičemž sankční řízení se týká nejen právnických a fyzických podnikajících osob, ale i osob fyzických. Žadatelé o dotace se při nedodržení povinných požadavků na hospodaření (PPH 10), navíc vystavují sankcím v podobě srážky na dotacích. Od roku 2017 došlo v souvislosti s auditem Evropské komise ke zpřísnění sankčního systému, kdy při nedodržení požadavků podmíněnosti z nedbalosti bylo zpravidla snížení dotací ve výši 3 % (dříve 1 %).

Vzhledem k výše zmíněným nejčastějším závadám ÚKZÚZ doporučuje v případě nákupu nového přípravku a zejména při použití starších skladovaných zásob před aplikací ověřit, zda je **přípravek povolen** ÚKZÚZ k uvádění na trh a používání. V průběhu roku mohou být ze strany ÚKZÚZ vydána nařízení o mimořádných rostlinolékařských opatření, která zakazují uvádět na trh a používat některé přípravky, popř. pouze konkrétní šarže přípravků, a to s ohledem na laboratorně zjištěné rozpory ve složení přípravku oproti údajům o složení nacházejících se v podkladech pro vydání rozhodnutí o povolení daného přípravku. Dále některé přípravky jsou povoleny pouze na výjimku 120 dní a po této lhůtě je na ně pohlíženo jako na přípravky nepovolené. Nezbytné je rovněž nezapomínat na fakt, že v případě dovozu souběžného přípravku určeného pro vlastní použití je před nákupem takového přípravku nutné povolení ÚKZÚZ pro jeho dovoz. Zda je aktuálně přípravek ÚKZÚZ povolen, je možné individuálně vyhledat v online Registru přípravků na webových stránkách ÚKZÚZ. V případě nejasností je možné obrátit se s dotazem na inspektora místně příslušného oddělení rostlinolékařské inspekce.

Před aplikací je žádoucí vždy překontrolovat, dle etikety a především u starších zásob opět s využitím online Registru přípravků, zda je konkrétní **přípravek povolen do dané plodiny**, tedy zda příkladně změnou registrace nedošlo i ke změně rozsahu použití. Není vhodné řídit se při aplikaci „doporučeními známých“ či vycházet pouze z prospektů a nabídkových katalogů distributorských firem, neboť zde mohou být tiskové chyby. V souladu s § 49 odst. 1 zákona mohou být přípravky používány pouze v souladu s jejich etiketou, případně v souladu s nařízením ÚKZÚZ o rozšíření povolení na menšinová použití nebo nařízením ÚKZÚZ vydaným v případě mimořádných stavů při ochraně rostlin.

Obdobně by měl ošetřovatel porostu postupovat i v případě **dávkování**. Překročení maximální povolené dávky je často dáno záměnou přípravků s obdobným názvem. Proto je nezbytné před aplikací opět důkladně přečíst etiketu k danému přípravku.

Inspektoři regionálních oddělení rostlinolékařské inspekce řeší v posledních letech opakovaně podněty v souvislosti s **úletem postřikové jichy** a zasažením necílových rostlin a ploch mimo

Foto: autor článku

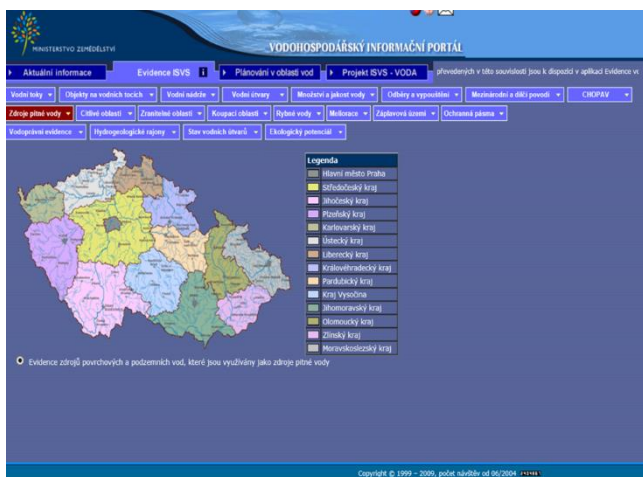
pozemek, na němž se aplikace prováděla. Úlet aplikovaného přípravku je nejčastěji způsoben nedodržením základních požadavků při aplikaci, především nerespektování aktuálních meteorologických prvků (zejména rychlosti větru). Optimální povětrnostní podmínky, tj. teplota, rychlost větru a relativní vlhkost vzduchu jsou uvedeny v příloze č. 2 vyhlášky č. 207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci

přípravků. Nicméně zásadní je i výběr trysek, neboť úlet je podporován nadměrně malými kapkami, dále dodržení rovnoměrného tlaku v tryskách, výška trysek nad porostem při aplikaci, rychlost a rovnoměrnost jízdy stroje.

Z hlediska ochrany vod je důležité vědět, zda se ošetřovaný pozemek nachází v ochranném pásmu vodního zdroje (dále jen „OPVZ“) popř. pásmu hygienické ochrany vod (dále jen „PHO“) a zda k aplikaci vybraný přípravek má nějaká omezení použití v OPVZ/PHO. Nevhodný výběr přípravku je často dán neznalostí a záměnou pojmů OPVZ, PHO a ochranná vzdálenost od povrchových vod. V případě nejasností je možné obrátit se s dotazem na inspektora místně příslušného oddělení rostlinolékařské inspekce.

Nezávazně jsou informace o ochranných pásmech vodních zdrojů uvedeny v evidenci půdy LPIS. Od roku 2017 jsou v LPIS k dispozici, na základě aktualizace vrstvy OPVZ/PHO prováděné Výzkumným ústavem vodohospodářským T. G. Masaryka, informace o typu vodního zdroje (podzemní nebo povrchový) a kopie rozhodnutí vodoprávního úřadu o vyhlášení OPVZ/PHO. Aktuální informace o změně nebo zrušení vyhlášených OPVZ/PHO lze získat na místně příslušných vodoprávních úřadech (obce s rozšířenou působností, krajské úřady). V případě, že podklady v LPIS z pohledu rozlišení zdroje na podzemní nebo povrchový nejsou dostatečné, lze informace získat na portálu voda.gov.cz, nebo opět závazně na místně příslušném vodoprávním úřadu.

PHO stanovená vodoprávními úřady jsou dle výkladu Ministerstva životního prostředí stále platná, a to do doby, než dojde k jejich změně nebo zrušení. Z hlediska použití přípravků pak platí pro hospodaření v PHO 2a, 2b stejná omezení jako při hospodaření v OPVZ II. stupně. Přípravky vyloučené z použití v OPVZ II. stupně povrchového zdroje vody, nesmí být použity na pozemcích, které se nacházejí v II. stupni OPVZ a PHO 2a, 2b povrchového vodního zdroje, ale mohou být použity v OPVZ II. stupně a PHO 2a, 2b podzemního vodního zdroje (a opačně).

Zdroj: <http://voda.gov.cz/portal/cz>

KONTAKT

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Oddělení rostlinolékařské inspekce Žatec

Ing. Jaroslava Engelová
Masarykova třída 2421/66
415 01 Teplice

Tel: 606 034 546

email: jaroslava.engelova@ukzuz.cz